

FÖRSLAG TILL STATSRÅDETS FÖRORDNING OM ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNING TILL FÖRETRÄDARE FÖR BARN UTAN VÅRDNADSHAVARE

1 Bakgrund

Med stöd av 7 § i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011, nedan *mottagningslagen*) och 59 § i lagen om främjande av integration (1386/2010) har statsrådets förordning om arvode och kostnadsersättning till företrädare för barn utan vårdnadshavare (115/2012) utfärdats. I förordningen föreskrivs om den tid som berättigar till arvode och kostnadsersättning, grunderna för betalning av arvodet, arvodets belopp, vilka kostnader som ersätts och ansökningsförfarandet.

Lagen om främjande av integration (681/2023, nedan *integrationslagen*) träder i kraft den 1 januari 2025 och upphäver den gällande lagen med samma namn. När den gällande lagen om främjande av integration upphävs, upphävs också delvis den nämnda förordningen. För tydlighetens skull är det skäl att utfärda en ny statsrådets förordning om arvode och kostnadsersättning till företrädare för barn utan vårdnadshavare, och upphäva den gällande förordningen med samma namn.

I 5 kap. i mottagningslagen föreskrivs det om företrädande av barn utan vårdnadshavare. Enligt 39 § i mottagningslagen ska det för barn som söker internationellt skydd, får tillfälligt skydd eller är offer för människohandel och som inte har uppehållstillstånd utan dröjsmål utses en företrädare, om barnet befinner sig i Finland utan vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

I 3 kap. i integrationslagen finns bestämmelser om minderåriga barn och unga personer som har kommit till landet utan vårdnadshavare. Enligt 35 § i integrationslagen ska en företrädare utan dröjsmål utses för ett barn som avses i 2 § 6 mom. i den lagen och som befinner sig i Finland utan vårdnadshavare eller annan laglig företrädare. Med ett barn enligt 2 § 6 mom. i integrationslagen avses ett barn som har anlänt till Finland som minderårig utan vårdnadshavare och som har beviljats uppehållstillstånd efter att ha ansökt om internationellt skydd, eller som har tagits till Finland inom en flyktingkvot enligt 90 § i utlänningslagen, på särskilda humanitära grunder eller för uppfyllande av internationella förpliktelser med stöd av 93 § i utlänningslagen, eller beviljats ett uppehållstillstånd enligt 110 § i utlänningslagen och har en hemkommun enligt lagen om hemkommun. Till målgruppen enligt 2 § 6 mom. i integrationslagen hör även minderåriga som efter att ha kommit till Finland inte längre har någon vårdnadshavare samt minderåriga som saknar vårdnadshavare och som har anlänt som familjemedlem eller annan anhörig till sådana barn som beskrivs ovan.

Företrädare förordnas i huvudsak för minderåriga som saknar vårdnadshavare och som är kvotflyktingar, personer som söker eller får internationellt skydd och barn som får tillfälligt skydd. Ett barn som söker internationellt skydd övergår från att omfattas av tjänster enligt mottagningslagen till integrationslagens tillämpningsområde efter att ha fått uppehållstillstånd och ett barn som får tillfälligt skydd övergår efter att ha fått en hemkommun.

Med stöd av mottagningslagen och integrationslagen föreskrivs det om förordnande av företrädare, företrädarens behörighet och uppgifter samt befriande från uppdraget och upphörande av uppdraget. Enligt mottagningslagen hör styrningen, planeringen och övervakningen av verksamheten i anslutning till företrädande till Migrationsverket. Enligt integrationslagen hör motsvarande uppgifter till den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen.

I båda lagarna föreskrivs dessutom om arvode och kostnadsersättning till företrädaren. Enligt 7 § 3 mom. i mottagningslagen betalar Migrationsverket på ansökan arvodet till en företrädare för ett barn som saknar vårdnadshavare och inte har uppehållstillstånd i Finland på basis av den tid som företrädaren har använt för uppgifterna och ersättning för de kostnader som orsakats av företrädandet. Enligt 39 § i integrationslagen betalar närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscentret*) på ansökan ett arvode av statens medel till en företrädare som förordnats för ett barn, om företrädaren har förordnats med stöd av integrationslagen eller mottagningslagen och barnet, som är utan vårdnadshavare, har beviljats uppehållstillstånd. Avgörande för bestämmandet av vilken aktör som ska betala ut ersättningarna är huruvida det barn som företräds omfattas av tillämpningsområdet för mottagningslagen eller för integrationslagen. Enligt 7 § i mottagningslagen och 39 § i integrationslagen får närmare bestämmelser om grunderna för utbetalning av arvode, arvodets storlek, kostnader som ska ersättas och förfarandet vid utbetalning av arvode och ersättning för kostnader utfärdas genom förordning av statsrådet.

2 Innehållet i den föreslagna förordningen

I 1 § i statsrådets förordning om arvode och kostnadsersättning till företrädare för barn utan vårdnadshavare föreslås bestämmelser om förordningens tillämpningsområde. Enligt paragrafen betalas arvode och kostnadsersättning i enlighet med den förordningen till en företrädare för ett barn utan vårdnadshavare, om företrädaren har förordnats med stöd av 39 § i mottagningslagen eller 35 § i integrationslagen. Migrationsverket betalar arvode och kostnadsersättning till en företrädare för ett i 39 § i mottagningslagen avsett barn utan vårdnadshavare. Utvecklings- och förvaltningscentret betalar arvode och kostnadsersättning till en företrädare för ett i 2 § 6 mom. i integrationslagen avsett barn utan vårdnadshavare.

Enligt förslaget ska 2 § i förordningen innehålla bestämmelser om den tid som berättigar till arvode och kostnadsersättning. På motsvarande sätt som i gällande förordning föreslås bestämmelser om den tid för vilken ovan nämnda ersättningar för skötseln av uppgiften som företrädare kan betalas. Enligt förslaget ska arvode och kostnadsersättning betalas från och med den dag då tingsrätten har förordnat företrädaren till uppdraget ända till och med den dag då uppdraget som företrädare har upphört eller tingsrätten har befriat företrädaren. Enligt 42 § i mottagningslagen och 38 § i integrationslagen ska företrädaren befrias från sitt uppdrag om det framgår att barnet har en vårdnadshavare i Finland och befriandet inte strider mot barnets fördel. Företrädaren kan också befrias från sitt uppdrag, om denne begär det eller på grund av sjukdom eller av någon annan orsak är förhindrad eller oförmögen att sköta sitt uppdrag eller om det finns andra särskilda skäl. En företrädare befrias från sitt uppdrag av tingsrätten. Enligt 43 § i mottagningslagen upphör företrädarens uppdrag när den som företräds uppnår myndighetsålder, varaktigt flyttar från Finland eller när en vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare utses i Finland för den som företräds. På motsvarande sätt som i gällande förordning föreslås dessutom att arvode också kan betalas för högst två timmar av arbete som företrädaren utfört före tingsrättens beslut i syfte att lära känna barnet. Utöver arvode kan kostnadsersättning betalas för kostnader som orsakats för arbete som utförts i syfte att lära känna barnet.

I 3 § föreslås bestämmelser om grunderna för betalning av arvode. På motsvarande sätt som i gällande förordning föreslås det att arvodet ska betalas utifrån den faktiska tid som företrädaren använt för att sköta uppdraget och att den tid som ska ersättas avrundas till närmaste 15 minuter. Vidare föreslås det att för förberedande arbete och utrednings- och uppföljningsarbete som ingår i uppdraget som företrädare kan arvode betalas för högst en timme i månaden och att för tid som använts för att lära känna barnet och ta reda på dess åsikter och önskemål kan arvode betalas för högst två timmar i månaden. På motsvarande sätt som i gällande förordning föreslås det att arvode

för ovannämnda uppgifter kan betalas för fler än ovan föreskrivna en eller två timmar månaden, om trygghandlet av barnets bästa kräver det.

På motsvarande sätt som i gällande förordning föreslås det fortfarande att den tid som använts till resor, inkvartering och deltagande i utbildning inte räknas in i den tid som använts för att sköta uppdraget som företrädare.

I 4 § i förordningen föreslås en bestämmelse om beloppet på företrädarens arvode. På motsvarande sätt som i gällande förordning föreslås det att företrädarens arvode är 45 euro per timme.

I 5 § föreskrivs det om kostnader som ersätts. På samma sätt som för närvarande föreslås det att en företrädare ska ersättas separat för kostnader som uppkommit vid skötseln av uppdraget som företrädare. På samma sätt som för närvarande föreslås det att sedvanliga kontorskostnader, till exempel post- och telefonkostnader samt kostnader för internetuppkoppling, ersätts. På samma sätt som för närvarande föreslås det att företrädaren ersätts för rese- och inkvarteringskostnader och dagtraktamente enligt statens resereglemente samt inkomstbortfall för högst 60 euro per dygn.

På samma sätt som för närvarande ersätts enligt förslaget också de resekostnader, eventuella avgifter för deltagande i utbildning och övriga kostnader som uppkommer för företrädaren vid deltagande i utbildning eller i en träff för företrädare som är nödvändig med tanke på skötseln av uppdraget som företrädare och som godkänts på förhand av Migrationsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen. På samma sätt som för närvarande ersätts dessutom avgifter som tagits ut för straffregisterutdrag, dock högst två avgifter per år. En förutsättning för förordnande till företrädare är att personen för tingsrätten har uppvisat ett sådant straffregisterutdrag som avses i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen (770/1993)

I 6 § föreskrivs om ansökan om arvode och kostnadsersättning. På samma sätt som för närvarande som för närvarande ska företrädaren ansöka om arvode och kostnadsersättning från Migrationsverket eller utvecklings- och förvaltningscentret. När den som företräds söker internationellt skydd eller får tillfälligt skydd och saknar hemkommun eller är offer för människohandel och saknar uppehållstillstånd, ska ersättning sökas hos Migrationsverket. När den som företräds är ett barn som avses i 2 § 6 mom. i integrationslagen, ska ersättning sökas hos utvecklings- och förvaltningscentralen. Enligt förslaget ska arvode och ersättning för kostnader som föranletts av annat än resor sökas senast två månader efter det att grunden för arvodet eller kostnaderna uppkommit. Migrationsverket eller utvecklings- och förvaltningscentret kan av grundad anledning bevilja ersättning också på basis av en ansökan som har överskridit tidsfristen. En grundad anledning till att ersättning söks efter utsatt tid är till exempel att företrädaren varit sjuk. I fråga om resekostnader ska ersättning sökas i enlighet med statens resereglemente.

I 7 § föreslås bestämmelser om innehållet i en ersättningsansökan. Det föreslås att företrädaren i sin ansökan ska ange de i förordningen noggrannare preciserade identifieringsuppgifterna för företrädaren och den som företräds, uppgifter om förordnande av företrädaren, beskattningsuppgifter samt uppgifter om arvode och kostnader. De uppgifter som ska anges motsvarar de uppgifter som anges i den gällande förordningen, och är nödvändiga för utbetalning av arvode och kostnadsersättning. Utöver dessa ska företrädaren i sin ansökan ange barnets kundnummer hos Migrationsverket, det vill säga det nummer som bland annat används i ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Dessutom ska till ersättningsansökan fogas en kopia av tingsrättens beslut om förordnande av företrädare när en företrädare för första gången ansöker om arvode och ersättning för de kostnader som föranleds av uppgiften som företrädare för barnet i fråga. Företrädaren ska också lämna in sitt skattekort till den som betalar arvodet.

I 8 § föreskrivs om förordningens ikraftträdande. Förordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025, det vill säga samtidigt som integrationslagen. Dessutom föreslås det att gällande statsrådets förordning om arvode och kostnadsersättning till företrädare för barn utan vårdnadshavare (115/2012) upphävs.

3 Förslagets konsekvenser

Förslaget bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Förslaget bedöms inte ha några konsekvenser för myndigheterna, eftersom det i Migrationsverkets och utvecklings- och förvaltningscentrets myndighetsroll redan nu ingår att betala ut arvode och kostnadsersättning till företrädare och förordningen inte bedöms påverka antalet ersättningsansökningar. Att ordna utbildningar för företrädare hör också till Migrationsverkets och närings-, trafik- och miljöcentralernas lagstadgade styrnings- och övervakningsuppgifter i fråga om företrädare.

4 Beredning

Förslaget till förordning har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet i samarbete med inrikesministeriet.

Utlåtanden om förslaget begärdes under tiden den 1 juli 2024–14 augusti 2024. Utlåtanden begärdes bland annat av de andra ministerierna, Migrationsverket, närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret, kommunerna, välfärdsområdena och företrädarorganisationer.

5 Remissvar

Allmänt om remissvaren

Om förordningarna som utfärdas med stöd av integrationslagen lämnades sammanlagt 107 utlåtanden, av vilka en del var gemensamma utlåtanden. Flera remissinstanser kommenterade integrationslagen och bestämmelserna och tjänsterna i den på ett allmänt plan. Utlåtandena innehöll kommentarer om aspekter som det föreskrivs om i integrationslagen och handlade nödvändigtvis inte direkt om förordningarna eller deras innehåll. I flera utlåtanden tog man allmänt ställning till frågor om finansiering eller sparåtgärder. Remissinstanserna yttrade sig inte om alla förordningar i sina utlåtanden, utan flera remissinstanser yttrade sig om en del av förordningarna. Utlåtandena innehöll dessutom förslag till annan lagstiftning än integrationslagen.

Ett mer omfattande sammandrag av utlåtandena om alla förordningar finns offentligt tillgängligt i statsrådets projektportal: [TEM114:00/2023](#).

Sammanfattning av utlåtandena om förordningen

Flera remissinstanser ansåg att förslaget till förordning är tydligt och behövligt och att det förtydligar aktörernas roller. Vissa remissinstanser ansåg att arvodet för företrädare för personer som kommit till landet som minderåriga utan vårdnadshavare var för lågt eller önskade att arvodet skulle höjas. Inrikesministeriet fäste uppmärksamhet vid att formuleringen i förordningen i fråga om tillämpningsområdet delvis strider mot gällande lagstiftning och inte helt överensstämmer med gällande praxis. Inrikesministeriet konstaterade att det med tanke på bestämmandet av vilken aktör som betalar arvodet är avgörande om det barn som företräds har uppehållstillstånd och om barnet omfattas av mottagningslagen eller integrationslagen, och på dessa grunder föreslog ministeriet att 1 § i förordningen ändras.

Utvecklings- och förvaltningscentret lyfte i sitt utlåtande fram att de kostnader som avses i 5 § 1 mom. i förslaget också kan betalas för kostnader för arbete som utförts före det beslut av tingsrätten som avses i 2 §, om detta har avtalats med Migrationsverket eller närings-, trafik- och miljöcentralen, vilket gör det möjligt att ersätta alla kostnader som avses i paragrafen i fråga före tingsrättens beslut. Utvecklings- och förvaltningscentret ansåg att kravet att på förhand avtala om kostnader ökar myndigheternas arbetsmängd och att det vore bra att precisera förordningen i fråga om huruvida företrädaren också ska avtala om andra kostnader med närings-, trafik- och miljöcentralen innan

kostnaderna uppkommer. Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Kajanaland och Norra Österbotten föreslog att kravet att på förhand avtala om kostnaderna för arbete som utförs i syfte att lära känna barnet inte ska tas i bruk för att minska den administrativa bördan. Vissa remissinstanser framförde att företrädaren borde ersättas för kostnaderna för familjeåterförening eller deltagande i tilläggsutbildning och att kostnaderna för tolkning bör nämnas i förordningen.

Remissinstanserna lyfte också fram vikten av att barnets rättigheter tillgodoses samt behovet av att definiera utbildningen för företrädare.

Utifrån remissvaren har tillämpningsområdet för 1 § i förslaget till förordning preciserats. För att minska den administrativa bördan slopas dessutom det krav på att avtala om kostnader på förhand som avses i 5 § 2 mom. i förslaget till förordning.

6 Ikraftträdande

Det föreslås att förordningen träder i kraft den 1 januari 2025.